

ECONOMIA ■

La reforma de les pensions ha de servir per reactivar el fons de reserves

TECNOLOGIA ■

Apple posarà a disposició dels usuaris particulars les reparacions d'autoservei

EL

MAGAZÍN

Divendres, 19 de novembre de 2021

CARME JUNYENT

"Fa ben bé 10 anys que la situació del català és molt greu, i el govern no hi ha fet res"

ENTREVISTA

**CARME
JUNYENT**

“Si algú em troba un exemple en què canviant la llengua s’hagi canviat la realitat, jo m’ho replantejo tot”

Carme Junyent (Masquefa, 1955) ha coordinat el llibre ‘Som dones, som lingüistes, som moltes i diem prou’, amb 70 articles que es posicionen en el debat sobre llengua i gènere. Des del feminisme, critiquen que s’imposin en català determinades formes que, al seu entendre, generen confusió i no canvien la realitat de les dones. Publicat per Eumo Editorial, és un èxit de vendes. Avalada pel seu indiscutible prestigi acadèmic, Junyent creu que la lluita feminista “no passa per estrafer la llengua”.

**Text: Jordi Vilarrodà
Fotografia: Albert Llimós**

Fa més de dos mesos que va sortir el llibre. Un dels seus objectius era posar la qüestió sobre la taula, crear debat. En quina mesura creu que s’ha aconseguit?

Potser és aviat per dir-ho, però penso que s’està aconseguint l’objectiu. Sobretot perquè moltes de les autores mai no havien expressat la seva opinió i ara s’adonen que val la pena haver-ho fet. Les dones també tenim tendència a no involucrar-nos públicament. Aquí ho hem fet i la gent ho agraeix. Espero que el debat continuï. El necessitem, perquè s’estan fent molts disbarats i cada cop més.

Tot i això, vostè explica que es va trobar amb dones que no acceptaven la seva invitació a participar en el llibre.

Moltes van dir que no. Totes les que parlen aquí són boníssimes, però no són les úniques. Havia contactat altres dones, i sempre t’esperes que hi hagi aquelles a qui no els interessin les condicions o no tenen temps. El que no m’havia pensat és trobar-ne tantes que em diguessin que no perquè estan compromeses amb la institució on treballen i no se senten lliures per manifestar-se.

Vistes algunes reaccions que hi ha hagut a les xarxes, ha pensat que el debat s’allunyava de la correcció i el respecte?

Sí, però el debat és una qüestió d’anada i tornada. Si em volgués barallar, això podria anar d’una altra manera, però no m’interessa discutir per discutir, ni fer-ho només per les formes. Jo sí que em sentia i em sento representant de les 70 dones i no he tolerat cap insult general. Però a mi m’han insultat i jo no m’hi he tornat mai, que ja és una manera de contenir el debat. I s’ha generat un malentès amb la comunitat transgènere que és això, un malentès. No vull entrar-hi perquè es desvia el debat real, el que interessat a la gent.

En realitat, quan comença aquesta tendència d’introduir canvis en la llengua per voler adaptar-la a canvis socials, sobretot per a les dones?

Ve dels anys 70. El primer article que vaig escriure sobre la qüestió data del 1977 i parlava del gènere en suahili. El context és el creixement del feminisme d’aquest moment i l’arribada de la lingüística feminista, que aquí es va entendre molt malament.

L’article al qual feia esment era sobre el suahili, no sobre el català.

En suahili, homes i dones pertanyen al mateix gènere... i si resulta que és una societat tan masculista com la nostra potser és perquè no hi ha cap relació entre una cosa i l’altra. Després me’n vaig desentendre perquè pensava que aquest debat era cosa de quatre, ho feia servir en les classes d’antropologia lingüística per posar un exemple de falsa correlació entre llengua i cultura. Però l’any 2010, des del Grup d’Estudi de Llengües Amenacades, ja vam organitzar una jornada que es deia “Visibilitzar o marcar. Repensar el gènere en la llengua catalana”. Per què? Doncs perquè jo em vaig trobar que la mateixa universitat em corregia els textos i em posava *alumnat* en lloc d’*alumnes*. Em vaig adonar que tot això havia anat més enllà del que podia preveure, tot i que alguns estudiants ja m’havien advertit que segons com escrivies allò que havies de presentar a l’administració, no t’ho admetien. La veritat és que no els havia fet gaire cas fins que m’hi vaig trobar personalment.

Per què li van dir que ho feien, en el seu cas?

Ho vaig voler esbrinar. Perquè els estatuts de la universitat estaven escrits d’aquesta manera. És el moment en què vaig dir “això no pot ser”. A la jornada de 2010 va venir tothom. Vaig parlar amb Ensenyament, Política Lingüística, universitats, fins i tot l’Institut Català de les Dones, i tothom em donava la raó. Em preguntava: “si tots estem d’acord, llavors com hem arribat fins aquí?”. I

l'única resposta és que és molt difícil rectificar. Algú engega aquesta màquina en un moment donat i a ningú no se li acut dir prou. Sobretot perquè qui havia de fer-ho segurament devia ser un home, i tenia por de ser titllat de masclista. Ara som on som. Això no s'ha aturat.

En altres llengües europees, si més no, es donen debats semblants?

Miri, abans de la pandèmia havia d'anar a Perpinyà a presentar el meu llibre anterior, *El futur del català depèn de tu*. Ens vam aturar pel confinament, i ara els vaig proposar d'anar-los a presentar tots dos, aquell i aquest. Em van dir que això no interessava a la gent. La mateixa llengua! Però què passa? Que allà no hi arriben els que ens obliguen a escriure d'aquesta manera. Això em fa veure encara més la dimensió del disbarat: aquí són totes les institucions, les que s'hi han apuntat sense cap criteri ni fonament.

El paper de les institucions és qui determina, per exemple, que es facin servir els desdoblaments o s'elimini el plural genèric masculí? No es consulta una decisió així als qui en tenen la responsabilitat científica, com és l'Institut d'Estudis Catalans?

La meua interpretació és que a l'IEC hi ha lingüistes, i els lingüistes diuen que fan descripció, no prescripció. L'error ha estat que els altres sí que prescriuen, i l'IEC no diu res. Els han arrabassat l'autoritat i ells no la reclamen. Fa uns dies em va arribar un opuscle amb normes de la Cambra de Comerç. I qui és la Cambra, amb tots els respectes, per dictar criteris lingüístics? I qui diu ells, diu altres institucions, perquè tothom té el seu llibre d'estil. L'Estatut de Catalunya diu que el govern ha de seguir les normes de l'IEC, però se les està saltant. Els he escrit i em contesten que és "una forma d'ús", però no ho és, va contra la normativa. No és que em preocupi la normativa, perquè si anés a favor de les dones ho acceptaria. Però a les dones no ens serveix de res. I és un desgavell per a la llengua.

Els que no pensen com vostè diran que el llenguatge serveix per visibilitzar (en el cas del desdoblament, les dones) i, per tant, ajuda a canviar realitats.

És que no va així. Si algú troba un exemple en què canviant la llengua s'hagi canviat la realitat, jo m'ho replantejo tot. Però és que no hi són. Passa justament a l'inrevés: la societat canvia i la llengua s'hi adequa. Els canvis lingüístics són molt lents. Els dubtes que nosaltres tenim amb el tu i el vostè, per exemple: fa cinquanta anys estava claríssim a qui tractaves de tu i a qui de vostè. Però canvia la societat, i ara entre els meus alumnes n'hi ha que em tracten de tu i altres de vostè. Fins i tot s'ha recuperat el vós, no en el mateix sentit en què ho feien els nostres avis, però sí que en l'àmbit professional hi ha qui no sap si tractar-te de *tu* o de *vostè* i s'agafa al vós. Tot això és perquè hi ha un canvi social en la relació entre classes o entre edats i busquem la manera d'adaptar-nos-hi. Potser el *vostè* desapareixerà, no ho sé, però portem mig segle. Així es com van els canvis.

A un ritme pausat, ja ho veiem...

Els canvis socials creen una incomoditat amb la llengua, i la gent s'espavila per sortir-se'n. Al final, es consolida una forma i s'accepta. Però no funciona perquè algú digui que en lloc d'*el director* hem de dir *la direcció* o en lloc de dir *els professors* hem de dir *el professorat*. Fins i tot seria possible que la gent s'hi acostumés espontàniament, no dic que no! El que no pot ser és que vingui un polític a dir-me "tu has de parlar d'aquesta manera".

Amb els plurals no binaris –el totis, per simplificar– està passant una cosa semblant? Un canvi que vol començar de dalt cap a baix?

Una elit il·lustrada, tal com ho veig. Un grup decideix que necessita unes altres concordances. Jo puc entendre que dins del grup ho facin servir, i fins i tot, si tenen èxit, que ho acabem utilitzant tots. L'altra qüestió és que proposin una forma artificial i esperin que tots seguim. El plural femení genèric, per exemple: què pretenen? Que parlem així?

“Els educadors tenen la responsabilitat de donar les mateixes oportunitats a tots els alumnes. I si no els donen la llengua, no ho estan fent. És el nucli”

Perquè llavors quan Vox també ho faci, com reaccionarem? En el cas que vostè em demanava, passa el mateix. I si no volen realment que tots l'utilitzem, la qüestió és encara més inquietant: és per saber de quin bàndol som segons com parlem? Encara em semblaria més perillós, seria una manera de marcar-te: els que són *del rotllo* i els que no.

El desdoblament sí que s'ha generalitzat. El nens i nenes o el ciutadans i ciutadanes.

Terrible. Sap què aconseguix? Que les nenes s'autoexclouin. A mi em deien que un joc era per a nens i hi jugava, em deien que una pel·lícula era per a nens i la volia veure perquè volia dir que era per a la meua edat. Ara no, ara vol dir que és per a nens, i no per a nenes. I després, les incongruències: fa poc vaig a anar a fer una xerrada a un local on s'anunciava l'assemblea de socis i sòcies d'una entitat. I a continuació, entre parèntesi, deia "només socis". Volia dir que no s'hi admetien aquells que no eren socis de l'entitat, però es podia entendre que les sòcies no podien entrar. I després hi ha la banalització, de la qual li puc posar un exemple de ben a la vora.

Em sembla que l'encertaré si dic que és un Sant Jordi i Santa Jordina del qual se'n va parlar molt.

Sí. A Les Masies de Voltregà. O *els tions* i *les*

tions. En castellà, a Yolanda Díaz se li va escapar *autoridades y autoridades*. Em va saber greu, perquè sempre he fet servir *autoritats* per explicar que aquesta paraula em fa pensar en homes automàticament. I és un femení! L'extrem ja va ser el d'aquell anunci d'una agència de la Generalitat per a les vacances *de gossos i gosses*. És cert, no l'enganyo, tothom el pot trobar fent una cerca a internet. Se'n riuen de nosaltres.

Saber, per exemple, que només un de cada quatre joves de Barcelona fa servir el català com a llengua habitual la preocupa? Ho dic com a experta en llengües en extinció.

Ho he estudiat, ho he escrit, ho he publicat, i m'han dit de tot. Des dels anys 90 es veia cap on anàvem i les migracions que hem rebut ho han accelerat. Jo treballava per equivocar-me, ara veig que no m'equivocava i no n'estic gens contenta. Si ho haguéssim agafat quan es començava a veure, era molt més fàcil intervenir. Fa ben bé 10 anys que la situació és molt greu i el govern no ha fet res. Ara, com a mínim, se n'adonen.

Ensenyament també admet que la immersió lingüística no ha funcionat com calia.

Si jo ho sabia, ells amb les seves dades ho havien de saber. Em sap greu tenir raó, però ara és l'hora de posar-s'hi. Ho han de fer ja.

Hi som a temps?

És molt complicat, però no seré jo la que ens negui l'esperança.

Què es podria fer? Actuar des de la llei, des de l'activisme social, des de tots els àmbits?

S'han de fer moltes coses, moltes. Més de la meitat de professors acaben passant al castellà en algun moment de les classes? Aquí sí que s'hi pot intervenir, són treballadors públics i han de complir la llei que diu que la llengua vehicular de l'ensenyament és el català. Però molt més important que això és que tenen la responsabilitat de donar les mateixes oportunitats a tots els alumnes. I si no els donen la llengua, no ho estan fent. Per a mi, aquest és el nucli.

OPINIÓ

Joan Roma

Del què al qui

Des del 21 d'abril els animals han deixat de ser "coses" per passar a ser "éssers vius dotats de sensibilitat". Un petit canvi que suposa una autèntica revolució. Ben aviat ho comprovarem en la nova llei en curs, sobre protecció i drets dels animals, de caràcter estatal. Vaig ser un dels ponents de la Llei Catalana de Protecció dels Animals i he de dir que no estic satisfet del seu resultat per uns quants supòsits que no s'han donat, en la realitat. Un dels més importants és que vam suposar, imaginar o desitjar que els abandonaments es reduïrien, fins al punt de que vindrien compensats per les adopcions, d'aquí la supressió de la capacitat de sacrifici que contenia l'anterior llei.

Estic d'acord en la decisió de no sacrificar els animals abandonats, però s'ha d'aconseguir un descens radical en els abandonaments, mitjançant formules d'increment de la consciència sobre la tinença d'animals i un contundent càstig a tots els infractors. També vam suposar que l'aprovació de la llei vindria acompanyada dels recursos materials, tècnics i personals per fer-la complir. Greu error perquè això no s'ha donat, de manera que tenim una llei que s'incompleix de forma generalitzada. Un dels punts essencials, com era la creació d'un cens municipal i un cens general, perquè tots els animals domèstics fossin donats d'alta i portessin xip, va ser un somni més que una realitat. Dic un somni perquè menys d'un 60% de gossos porten xip i estan donats d'alta en el registre del seu ajuntament. I pel que fa als gats, menys d'un 40% han complert aquest requisit.

Ja no parlo d'altres animals domèstics que van quedar fora de la llei. En aquest cas, és un autèntic desgavell les xifres existents. I és que tot allò relacionat amb la tinença d'animals és un caos numèric. Fa anys que segueixo aquest tema, i no soc capaç de donar xifres reals, contrastades, oficials, perquè no existeixen. Anem a les palpentes, i aquest és un primer problema a resoldre si volem fer una nova llei general, autènticament útil, creïble i sobretot d'obligat compliment. Segons el Col·legi de Veterinaris de Catalunya, tenim 1.432.157 animals

Amb l'increment de la consciència i si cal sancions, hem de reduir l'abandonament d'animals

de companyia, registrats. D'aquests, un 85% serien gossos, un 13% gats, i el 2% restant, exòtics o d'un centenar d'espècies diverses. Si aquests són els registrats per una via o altre, que no registrats en els cens municipals, vol dir que en tenim mig milió de no registrats.

En matèria d'abandonaments les xifres són encara menys precises perquè tampoc hi ha registres fiables. Segons la Fundació Affinity, l'any passat se'n van abandonar uns 286.000 a tot Espanya, i uns 35.000 a Catalunya. Només de gats i gossos se n'abandonen 79 al dia, i cada 18 minuts se'n recull algun, en un lloc o altre. Prop de 50.000 es troben aco-

llits en protectores, espais d'acollida i altres centres, amb un cost aproximat de 6 euros diaris, la qual cosa suposa una despesa diària d'uns 300.000 euros.

Aquestes xifres aproximades i moltes altres en procés de recollida obliguen a redactar una llei general de caràcter estatal, molt més rigorosa i contundent. A poc a poc van apareixent algunes dades concretes que suposen debats i controvèrsies entre uns i altres, però queda clar que en qüestió d'un any, la llei està previst que sigui aprovada.

Una llei reguladora de temes com la tinença responsable d'un ésser viu que ha de ser mantingut, curat i respectat, de manera similar a una persona. Ha de disposar d'espais adequats, aliments sans i controlats, mobilitat i neteja ben supervisada i portada, així com altres condicions que ara mateix no són tingudes en compte. D'aquí una de les mesures més discutides i controvertides com és la de disposar d'un carnet, resultat d'un curs per a estudiar i aprendre com tenir un animal de companyia en les degudes condicions.

I, lògicament, fortes sancions per als incomplidors de les normes i especialment per als qui abandonin els animals. Han de deixar de ser una mena de joguet o caprici d'un moment, per convertir-se en subjectes d'atenció especial, a cada casa. L'objectiu és deixar enrere la mala tinença d'animals que impera en alguns llocs per passar a una tinença responsable, amb tot el que implica d'atenció, estimació i regulació. El reptu acaba de començar. Estem passant del què al qui.

Llorenç Capdevila

Acabar-s'ho tot

Tinc la teoria, basada més en la intuïció que no pas en dades empíriques, que els qui vam néixer als anys seixanta (i potser els de principis dels setanta, sobretot si es van criar en zones rurals) pertanyem a una mena de generació frontissa entre dues generacions molt diferents: la dels nostres pares (marcada per la duresa de la guerra i les condicions de la immediata postguerra) i la dels nostres fills (pujats en l'abundància, la prosperitat i l'eufòria que va dominar el tombant de segle). Pertanyem, doncs, a una generació que ha experimentat molts canvis i ha viscut grans contrastos.

Som dels qui encara ens n'anàvem a dormir amb la bossa d'aigua calenta perquè a casa no hi havia calefacció, dels qui a l'estiu entràvem al cotxe resignats a suar profusament perquè no hi teníem aire condicionat, dels qui per berenar menjàvem pa amb vi i sucre o ens escampàvem la nata de la llet sobre una llesca de pa, dels qui havíem dit *bussón* i *sello* però no direm mai "m'he caigut de la bicicleta", dels qui comptem fer-nos càrrec dels pares però no comptem que els fills es facin càrrec de nosaltres... i

dels qui, ai las!, no ens plantejàvem la possibilitat de deixar menjar al plat.

I, com que segurament som la generació que hem incorporat a les nostres vides el costum d'anar regularment al restaurant, molts no podem desempallegar-nos de l'obsessió del plat net també

Som dels qui anàvem a dormir amb la bossa d'aigua calenta o no teníem aire condicionat al cotxe

quan mengem fora.

Ho confesso: m'incomoda no acabar-m'ho tot, quan menjo fora de casa. Sento una vergonya profunda i atàvica, com si hagués de donar alguna explicació al cambrer o pogués ofendre el cuiner, quan no em puc acabar o no m'agrada el que m'han portat.

En el meu cas, aquesta obsessió arriba (reconec que amb una deriva que podria

considerar-se patològica) a fer-me sentir incòmode que els meus companys de taula deixin part del que tenen al plat. Algun cop, anant amb la dona i la filla, m'he atipat de valent (més del que em caldria i, fins i tot, del que voldria) perquè m'acabo menjant el que elles deixen, perquè em fa vergonya que quedi.

El meu cas potser és extrem i no descriu una generació, però estic segur que no soc l'únic a qui passa una cosa semblant. A casa no es deixava res al plat, i punt. No era negociable.

Ens ho havíem d'acabar tot. No pas perquè passéssim gana (no ens va faltar de res i fins i tot algun dia queia un pa amb Nocilla per berenar o un assortit de galetes per postres), sinó perquè era una norma no escrita que devia procedir de quan hi havia hagut més escassetat.

Si no t'ho podies acabar, no hauries d'haver permès que te'n possessin tant. I si no t'agradava el que hi havia, feies el cor fort i avall que fa baixada.

No soc de rememorar el passat amb nostàlgia, però de vegades convé recordar que el món no sempre ha estat com el coneixem avui.

OPINIÓ

Josep Burgaya

DES DE FORA

Libertat és privacitat

Al món digital, mai no estem al marge. Ens controlen els nostres dispositius, les nostres apps, la nostra interacció a les xarxes socials així com la multitud de sensors que acompanyen l'artefacte mòbil propi i dels altres. Amb la internet de les coses, és impossible no estar sempre sota observació. Els sistemes de reconeixement facial instal·lats al carrer ens tenen sempre ubicats i sota control. Realment els objectes ens miren. Això vulnera una mínima noció de privadesa, però sobretot se'ns manté sempre en estat de vigilància i en disposició de ser activats. Els dispositius mòbils ens mantenen sempre de guàrdia i a mercè de "l'imperatiu digital". No hi ha descans possible ni desconnexió. Tenir un *smartphone* a la butxaca significa tenir l'accés al món a la mà, però també significa estar sempre en mans del món. En rebre un missatge, se'ns exigeix resposta i acció. Tàcitament, acceptem ser cridats a actuar en qualsevol instant, de manera que perdem dosis importants de llibertat. Si no ho fem, ens sentim permanentment en infracció i ens veiem obligats a demanar disculpa per qualsevol demora o per estar "fora de cobertura". Internet i els dispositius mòbils són abans que res instruments de "registre", més que no pas de comunicació. Un mecanisme del capitalisme dit cognitiu que supera amb escreix qualsevol forma de control social anterior. Facebook o Gmail són les màquines d'espionatge més grans que mai han existit. Vivim mansament en una autèntica gàbia de vidre que el món digital ens ha creat i en va ampliant la transparència i exposició. Quan una persona se sap observada, el seu comportament esdevé més conformista i obedient. El rastreig utilitzat durant la darrera crisi sanitària ha posat de manifest la capacitat dels estats i de les grans corporacions que els auxiliem per exercir un control estricte i exhaustiu dels seus ciutadans.

Les dades són el nou petroli. Amb prou dades, és possible percebre correlacions i descobrir patrons. Eric Schmidt, antic CEO de Google, presumia:

ELCHINATOR

"Sabem on ets. Sabem on has estat. Podem saber més o menys què estàs pensant." És evident que les empreses dominants són aquelles que han acumulat els retrats més complets de

Les empreses de 'big data' saben què vam fer ahir, però també saben què farem demà, quan encara ho desconeixem nosaltres

nosaltres. Els detalls íntims incorporats a les nostres dades es poden utilitzar per minar-nos; les dades proporcionen la base per a la discriminació invisible; s'empren per influir en les nostres eleccions, en els nostres hàbits de consum i intel·lectuals. Les dades ofereixen una radiografia de l'ànima. Les empreses converteixen aquesta fotografia del jo interior en una mercaderia comercialitzable en un mercat, comprada i venuda sense el nostre coneixement. Les grans plataformes han arribat a ser dominants sobre la base de la seva vigilància

exhaustiva dels usuaris, el control absolut de les activitats i els seus dossiers cada cop més voluminosos. Sens dubte, una versió molt millorada i ampliada del que un dia va ser la Stasi. El que aparentment és investigació de mercat, acaba sent vigilància personal a través del sistema de perfilat de dades. La matemàtica nord-americana Cathy O'Neil ha alertat de com el *big data* condiona l'accés a un crèdit o a una feina i fins on patrulla la policia. De fet, els prolixos perfils personalitzats estan desenvolupant ja el concepte "economia de la reputació", cosa que implica que el preu a pagar per productes i serveis s'acomodarà al nostre detallat perfil digital.

La internet de les coses multiplica exponencialment la generació de dades i la nostra transparència. Ho fa Google-Glass, però ho fan els darrers models de televisors, els quals tenen la *intel·ligència* per registrar els nostres costums domèstics i així oferir-nos anuncis personalitzats. Les dades que acumulen els robots de neteja que es van generalitzant als nostres domicilis són ingents. Saben més i de manera més sistemàtica sobre nosaltres que nosaltres mateixos. Google Chauffeur, el cotxe sense conductor, coneixerà tots els nostres hàbits i relacions. A qui proporcionarà la informació? Això és una *república de vidre* en què la vigilància i el control esdevenen absoluts. La llibertat desapareix. La idea del panòptic de Jeremy Bentham queda com un mètode de control purament anecdòtic al costat d'un sistema d'observació electrònic basat en 50.000 milions de dispositius intel·ligents als quals facilitem tota la nostra vida sense cap queixa. La intimitat ha esdevingut, sens dubte, un privilegi de rics. Les empreses de *big data* saben el que vam fer ahir, el que fem avui, però el que és realment preocupant és que també saben el que farem demà, quan encara ho desconeixem nosaltres. Els estats ens segueixen a l'espai públic amb una infinitat de càmeres que ens identifiquen. El coronavirus ha servit per blanquejar tot aquest immens sistema de control públic-privat.

EXCLUSIU

PER A

SUBSCRIPTORS

D'EL 9 NOU

A partir d'ara,
teniu accés directe a

**L'HEMEROTECA
HISTÒRICA**

Entreu a el9nou.cat/historic-hemeroteca
un arxiu documental molt valuós
al vostre abast

Totes les notícies
des de
1990

Si encara no sou subscriptors, truqueu al **93 889 49 49**
o entreu a el9nou.cat/subscribe

LLIBRES

AVANÇAMENT EDITORIAL

‘Quan s’esborren les paraules’

Rafel Nadal

Rafel Nadal, sens dubte un dels autors de més èxit de les lletres catalanes, tanca la trilogia que va iniciar amb ‘Quan érem feliços’ (2012) i va continuar amb ‘Quan en dèiem xampany’ (2013). El darrer títol de la saga familiar parla de la memòria i del pas del temps. Del que s’esdevé quan els records s’esborren, i escriure’ls és l’única manera de fer-los reviure. Oferim un avançament de ‘Quan s’esborren les paraules’, que surt a la venda del proper 24 de novembre.

AL COSTAT DE LA FINESTRA

La mare mirava per la finestra, però no sabia dir què mirava. S’estava allà, com cada dia, al menjador de la casa familiar de la plaça de Santa Llúcia, asseguda en una butaca d’orelles, amb les mans agafades a la falda, el cap decantat cap a la dreta, els llavis closos i els ulls vidriosos que miraven cap a fora, vés a saber què, més enllà de la terrassa i del campanar de Sant Pere. No tenia grans complicacions de salut i semblava estar en bona forma; en la bona forma física que pot estar algú que ha fet noranta-vuit anys i es passa el dia assegut entre la butaca i la cadira de rodes. Tot podia semblar que fos com abans, com sempre, però res no era igual. Les paraules s’havien esborrat. Totes. El diccionari sencer.

Era molt desconcertant.

Al principi, fa cinc o sis anys, s’havien esborrat les paraules difícils, les més complexes.

Després van començar a desaparèixer les paraules planeres, les senzilles.

El pas del temps va acabar escombrant les més curtes, els monosíl·labs i tot.

Ara ja fa quatre anys que no parla. Ni una paraula.

Els lingüistes diuen que, si les coses no tenen nom, no existeixen. De manera que, quan es van esborrar les paraules, també van deixar d’existir les coses. Primer només van desaparèixer alguns episodis puntuals de la seva vida. Després es va començar a desdibuixar tot el que la mare havia compartit amb les coses i amb nosaltres mateixos, que també vam perdre el nom.

Tot d’una es va esborrar la seva riella mig espatada a l’antiga terrassa de la Fosca, un matí radiant d’un estiu d’abans de la guerra, mentre aguantava amb la mà una llagosta descomunal que havia pescat l’avi Pepitu, més llarga que ella mateixa, tan enorme que la cua tocava el terra i les antenes sobrepassaven la seva alçada.

Es va esborrar el pànic d’aquella nit de juny en què l’avi, enfadat perquè plorava, la va entaforar a la barqueta auxiliar, minúscula i inestable, i la va abandonar més de dues hores lligada a una boia, a mercè de les onades, mar enfora de la badia de Palamós: sola, arraulida damunt d’una xarxa, aterrida i amb la mirada perduda cap a les aigües fosquíssimes, esperant la tornada del seu pare, que havia dirigit la barca mar endins de cap Gros per pescar a l’encesa.

Es va esborrar la bufetada a la cara que li va ventar l’avi perquè havia agafat el porró i feia

veure que en bevia, quan encara no tenia set anys, un dia que dinaven a la platja després de fer musclos al Furió de Cala Estreta.

Quan ja feia setmanes que seia tot el dia a la butaca d’orelles, al costat de la finestra, van callar els lladrucs del gos Mastega, enorme com un santbernat, que de petita la seguia a tot arreu, fins que un camió carregat de ferralla el va esclafar davant de la caserna de la Guàrdia Civil, al carrer del Galligants de Girona.

Es van apagar les bromes sobre la poca traça de l’avi Pepitu quan despatxava a la perfumeria que la mare i la baba havien obert al carrer de Muntaner, l’any que

es van traslladar a viure a Barcelona, durant la guerra.

Va esparracar-se en mil bocins il·legibles el carnet de la UGT que s’havia fet l’avi quan el van convèncer de deixar la perfumeria i es va col·locar al magatzem de l’Schröder, l’amic suec que importava fustes al port de Barcelona.

També va esborrar-se la claustrofòbia que la paralizava cada cop que ella i la baba Teresa baixaven al refugi, aquells tres dies de març del 1938 que l’aviació italiana va bombardejar ferotgement la capital de Catalunya i va fer més de mil morts entre la població civil.

Les nits passades al ras a les muntanyes de Rocacorba i als Àngels, quan ja havien tornat a Girona i cada dia saltaven d’un costat a l’altre del riu Ter, per por de quedar atrapats, a mercè de la crueltat llegendària del general Líster, que dirigia la Primera Brigada Mixta de la República en retirada cap a la frontera.

Els cadàvers d’aquells soldats republicans jovesims morts l’últim dia de la guerra per les bales dels feixistes italians al carrer de la Rosa, just darrere de casa, i que l’avi Pepitu la va obligar a mirar un per un, per tal que hi reconegués els nois espantats, però encara ben vius, que dues tardes abans li havien dit galanteries al portal del monestir de Sant Pere.

El titular “Siete muchachas de Gerona van a Barcelona a estudiar carrera universitaria” publicat a les pàgines interiors de *Los Sitios*, el diari local, encapçalant la notícia que va causar un gran enrenou a la ciutat, perquè aquell any només hi havia dos nois entre els nou joves gironins que iniciaven estudis universitaris.

El Premi Extraordinari de Llicenciatura en Història amb el qual va culminar la carrera de Filosofia i Lletres a la Universitat de Barcelona i també la tesi doctoral sobre el comtat d’Empúries, que va deixar inacabada poc després de casar-se.

Amb el pas dels dies, van quedar colgats a la platja de Castell els dits del pare, el seu Manel, que li resseguien el palmell amb passió continguda, quan encara no festejaven i feien manetes enterrant les mans a la sorra, d’amagat de la família i dels altres estiuejants de la colònia.

Es va acabar esbravant l’olor dels eucaliptus quan sortia agafada del braç del pare, prim com un espàrrec, el dia del seu casament a la capella de la Fosca, el 10 d’abril de 1947.

Es van ofegar els crits desmesurats cridats amb veu femenina des d’una graderia d’homes contra l’àrbitre que xiulava el partit del Girona amb el Barakaldo a l’antic estadi de Vista Alegre, un any que el Girona jugava a Segona Divisió.

I es van fondre els pendents nevats dels boscos suïssos per on li agradava baixar amb un plàstic al cul, l’hivern que van viatjar a Ginebra per veure-hi en Lluís, el germà del pare, que hi treballava d’arquitecte.

Poc després es van començar a esvaïr les branques familiars del pare i de la mare, sagues senceres que només ella se sabia de memòria. Dels avis enrere, els parents es van difuminar de manera irreparable: el besavi Esteve Farreras, la baba Jerònima Ventura, el besavi Josep Forn, la baba Mercè Navarro, el besavi Manel Nadal, la besàvia Enriqueta Vilallonga, el besavi Francisco Oller, la besàvia Joana Viader. Invocar els seus noms era inútil, perquè havien esdevingut fantasmes sense ningú que els recordés prou per fer-los reviure.

També es van desdibuixar personatges que sempre ens havien sigut familiars i altres de més difusos,

QUAN S'ESBORREN LES PARAULES

Autor: Rafel Nadal

Editorial: Columna

336 pàgines

que van perdre definitivament els contorns que ens els havien mantingut propers: l'Estevenet, el germà esguerrat de l'avi Pepitu; mossèn Fernando, el germà bonàs de la baba Teresa; en Josep Gros, l'encarregat del magatzem, que vivia al pis del costat a Santa Llúcia; la Lolita, la inseparable cosina gran de Barcelona; el rebesavi Genís, que havia arribat a Girona seguint la construcció de la via del tren i havia decidit quedar-s'hi.

De cop era com si la Lola del Pont, la Juanita i la Maria de l'Escala, la Quima de ca la Quima, en Paco de Perpinyà, en Butxaca de Tremp, en Nac pescador, la Catalina mestra i la Modesta —que ja no sabré de què feia— no haguessin existit. Noms de gent que de vegades no coneixíem ni havíem vist mai, però que era com si fossin de la família perquè els sentíem anomenar als vespres, quan sopàvem a la taula de la cuina i escoltàvem els grans, que xerraven al menjador. En tots ells hi havíem imaginat històries riquíssimes, plenes d'aventures emocionants, engrandides per la predisposició infantil. Ara se'ns escapaven de les mans.

Un dia, la boira que enfosquia la memòria de la mare va començar a esborrar les meves coses, els meus records, els que ella alimentava, els que només ella havia viscut i havia mantingut per a mi. Els records dels meus primers anys quan encara no tenia consciència ni memòria. Els records que jo havia arribat a fer meus, com si també hagués viscut la vida dels meus ancestres.

Es van esborrar els primers instants de la meua vida, el matí d'un 2 d'octubre que la mare feia una de les primeres classes d'història del curs 1954-1955 a les noies de sisè de batxillerat de les carmelites. Quan va notar les contraccions, va tornar sola a casa, a enllitar-se, com solia fer sempre que arribava l'hora de donar a llum. Només es va aturar a l'entrada de Santa Llúcia per demanar a la baba Teresa que truqués al pare al magatzem:

—Mama, digue-li al meu home que ja pot venir, que això anirà de pressa.

D'un dia a l'altre es van esborrar els ous amb sucre i les truites de farina que menjàvem per sopar a la taula de la cuina; la pedra tosca amb la qual ens fregava els genolls a la banyera dels avis; la vetlla de l'avi Pepitu, estirat damunt del llit, i el petó que li vaig fer a la galta, que era molt freda, perquè feia estona que era mort. Les misses dels diumenges a l'església de Sant Feliu, quan nosaltres sols ocupàvem dos bancs sencers, a les dues primeres files; els rosaris al voltant de la llar de foc, que sempre acabaven amb les invocacions als familiars morts i als malalts que patien; l'àngel de la guarda, dolça companyia, no em deixeu ni de nit ni de dia, agenollats al peu del llit; aquella manera enèrgica de replegar la vànova sota el matalàs perquè no ens destapéssim en tota la nit; el llum encès al passadís fins que els grans pujaven a dormir. I les veus que s'acostaven d'habitació en habitació, quan passaven amb la baba o amb la noia que l'ajudava a ventilar i fer els llits, l'endemà al matí.

Després es va desdibuixar la meua primera foto, una d'aquelles d'abans, dentades i minúscules, a coll de la padrina. La mare deia que me l'havien fet al Port de la Selva.

Es va esvaïr la vergonya que em feien les mitges d'una de les noies Estrac —em sembla que de la gran, la Maria Teresa— que vaig haver de vestir a la representació de Mambrú se'n va a

la guerra al Teatre Municipal de Girona, quan estudiava a les escolàpies, que era un col·legi de nenes dirigit per monges.

I també la nata i la xocolata del primer suís, una tarda a la granja Mora.

Les caixes amb tapa de vidre alineades damunt d'un taulell a les botigues de queviures, plenes de galetes i pastissos que em feien salivar, sobretot aquells de pa de pessic i mantega, enrotllats i arrebossats de sucre, que la mare mai no ens comprava perquè els considerava un caprici. I els panets de Viena de la fleca de la plaça de Sant Pere que corriem a comprar acabats de sortir del forn, olorosos i calents, algun dia que havíem portat diaris vells i ampolles buides al parracaire i els grans ens havien deixat quedar els diners.

Les partides de *bridge* dels dijous, que evitàvem tant com podíem, perquè no suportàvem els petons perfumats de pintallavis de les amigues de la mare.

La vergonya de deixar a deure a totes les botigues del centre —“La mare diu que ja passarà a pagar”—, aquells primers anys que les serres i el magatzem de fusta prosperaven però encara no donaven prou per alimentar i vestir una família de dotze fills.

La vergonya encara més gran del regateig a les mateixes botigues on quedàvem a deure —“La mare diu que ho apunti al compte i que no es descuidi de fer-me un deu per cent de descompte”— i la mirada clavada a terra, per la por que la resposta fos negativa.

Els textos incomprendibles i monòtons de les editorials catòliques que la mare llegia en veu alta al cotxe, com una salmòdia, camí de la casa dels avis de Cassà de la Selva mentre, amb la cara encastada al vidre, jo comptava els arbres de Nadal decorats amb llums de colors que trobàvem encesos al llarg del trajecte.

Els dies de malaltia, quan ens pujava les torrades amb oli i sal de l'esmorzar i després passava a fer-nos l'habitació i espolsava les engrunes de pa, tan empenyadores, que s'havien escampat al llit.

Feia quatre anys que la mare callava i jo no sabia com aturar la sagnia.

Invocava déus. Practicava rituals antiquíssims. Tancava portes i balcones.

Posava taulons i planxes de ferro a les finestres. Aixecava murs.

Construïa torres de vigilància. Cavava rases i fossats. Fondíssims.

Repassava compulsivament àlbums de fotos; rellegia cartes que ja havia llegit mil vegades; buscava excuses per baixar a la casa familiar de Santa Llúcia on els dotze germans havíem compartit una infància feliç i també a la casa d'estiu de la Fosca i al mas d'Aiguaviva, on cada any acomiadàvem l'estiu; remenava objectes quotidians; consultava llibres vells; flairava cortines i coixins per retenir-ne les olors; interrogava amics i coneguts; memoritzava converses antigues; prenia notes compulsives; feia llistes de records, a la manera de Brainard i Perec, i m'anticipava revivint les imatges que estaven a punt de desaparèixer, de la mà d'Annie Ernaux. Ho feia tot, vaig fer de tot per tal que no s'escapés ni un record més. Però va ser debades.

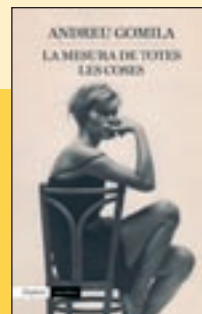
I ara escric aquestes pàgines, desordenades i adolorides com la meua ànima, amb l'esperança ingènua que cada cop que algú les llegeixi posi en marxa les històries que s'hi descriuen i en faci reviure un a un els protagonistes.

NOVETATS EDITORIALS

'El país de l'altra riba'
Maite Salord
Ed. Proa

Arriba el Premi Proa de 2011. Un relat de la menorquina Maite Salord que entrecreu històries originades al Mediterrani en temps de la Segona Guerra Mundial: una família jueva exiliada a Algèria, els colons francesos, els menorquins que hi havien fundat pobles... i tot conflueix al cap de mig segle a Barcelona en dues noies.

'La mesura de totes les coses'
Andreu Gomila / Empúries

El mallorquí Andreu Gomila construeix un homenatge a les dones a través del narrador d'aquesta obra, algú per a qui cada relació és total i absoluta en el moment en què la viu. Eva, Judit, Helena, Virgínia i Paula representen cinc mirades diferents a l'amor, a les relacions i al món, en un relat que s'ambienta a la Barcelona d'avui.

'De portes endins'
Jordi Cantavella
Rosa dels Vents

Quantes vegades no hem dit: “Si les parets parlessin!”. Doncs en aquesta novel·la l'autor no fa parlar les parets, exactament, però sí un preciós ascensor d'aires modernistes que instal·len l'any 1918 en una casa de l'Eixample. I que des de llavors registra històries i canvis... o potser les coses no canvien tant com pensem.

'El pantà maleït'
Tura Soler
La Campana

L'any 2017 mor una parella de joves assassinada a l'embassament de Susqueda. Al cap de tres anys, el fet continua essent una incògnita es va arregar un sospitós, que va passar gairebé un any a presó, però el van alliberar perquè no hi havia proves sòlides contra ell. Tura Soler, periodista, explica tot el que fins ara se sap del misteri.

'El llibre de l'esquerda'
Mar Bosch
La Galera

Mar Bosch Oliveras, una interessant escriptora emergent fa la seva primera incursió en la novel·la juvenil d'aventures. En Lluci reuneix els seus amics per explicar-los que aviat marxarà del poble i que aquell serà l'últim estiu que passaran tots junts. De sobte, un terratrèmol fa trontollar els seus plans i tot el planeta.

LLENGUA

EL 9 ETS I UTS

199

LÈXIC

El guarà català

“Ser un tros d’ase”, “fer el burro”, “ser més ruc que un sabatot”, “ja pots xiular si l’ase no vol beure”... El refranyer català té cabassos de frases amb el nostre protagonista. Però, qui conegui bé l’*Equus asinus* var. Catalana sap que aquesta fama no fa justícia al nostre estimat amic de quatre potes, fort, robust, constant i més afectuós del que pugui semblar. Però, en voleu saber més?

El guarà català, el burro català o el ruc català és la raça autòctona dwe Catalunya i és un animal diferent dels altres rucs d’arreu del món. Se l’ha descrit com de temperament enèrgic, però plàcid al mateix temps, de pelatge curt i

suau. Les seves grans proporcions i una estampa característica el distingeixen clarament de la resta: les orelles, llargues i rectes, arriben a una longitud de 42 centímetres. És la raça més alta, fa 1,65m des de la carena fins a les peülles, i de cos més gros.

Existeix des de molt antic, tal com ho demostren les restes òssies de l’època quaternària trobades a Capellades, i també les diferents citacions de l’ase català en documents de l’època romana, que expliquen que a la Plana de Vic s’hi venien rucs, aleshores anomenats *ause-tans*, terme usat també per designar els habitants de la comarca d’Osona. Cal dir, que encara en alguns indrets, com per exemple a l’Argentina, se la coneix com a *Raça Ausetana*.

Encara que fou molt important al camp, el burro català al llarg del temps ha tingut un paper fonamental en la millora d’altres races d’ases, tant a Euro-

pa com a Amèrica. Gràcies a l’encreuament d’ases i eugues s’obtenen muls de tir, que són animals molt preuats per la seva capacitat de treball i la seva resistència.

A partir del segle XVIII i fins al XX, els ports de Tarragona i Barcelona van ser l’origen d’importantes exportacions a països com Itàlia, França, l’Argentina, Mèxic, Cuba i, sobretot, els EUA. S’hi exportaven, principalment, sementals procedents de la Plana de Vic i del Berguedà. Actualment, el nostre guarà està en perill d’extinció. Per això, des de fa uns quants anys, han sorgit diferents iniciatives de ramaders i particulars que han impulsat la creació de granges on crien, venen i apadrinen rucs amb un objectiu comú: conservar i difondre el coneixement d’una raça autòctona i d’aquesta manera evitar-ne l’extinció, ja que forma part del patrimoni genètic català.

Oficines i serveis:
granollers@cpnl.cat
ripolles@cpnl.cat
vic@cpnl.cat

www.cpnl.cat/xarxa/cnlosona/

Us animem a seguir aquesta secció i us convidem a fer-nos arribar consultes i comentaris a través de vic.ass@cpnl.cat

ELS MILLORS MINUTS DE LA NOSTRA VIDA

Jordi Remolins

L’art de la vampirització

Durant un parell de dècades cada mes de desembre Ripoll es convertia durant un dia en un epicentre de la por. Primer al cine dels Salesians i més tard al Comtal es programaven les Hores de Cinema de Terror, on els aficionats a aquest gènere podien constatar què era passar-ho malament no només a causa de la imaginació dels directors i guionistes de l’època, sinó també a les condicions de passar tanta estona en unes butaques on la comoditat no era precisament la major de les seves virtuts. Els imbècils que hi anaven a llençar ous des del galliner superior acabaven de configurar una jornada que desembocava inevitablement cap a un diumenge amb poques hores de llum –les sessions solien acabar-se més tard de les 6 de la nit– i ressaca de son.

A banda de servir per engreixar la programació de Tots Sants de les televisions privades, el terror és un dels reductes cinematogràfics que han mantingut uns paràmetres més fidels i sovint insuportables del setè art. Però paral·lelament ha exigut als creadors uns índexs més alts de creativitat i enginy per mantenir-hi l’interès. És per això que cada vegada que trobem una pel·lícula que aconseguix tenir-te enganxat a la butaca, ressorgeix aquella il·lusió que vam sentir la primera vegada que vam veure com el Jack Torrance d’*El Resplandor* embogia a l’hotel Overlock, o com una aresta de fusta d’una porta perforava el globus ocular d’una dona a *Nueva York bajo el terror de los zombies*, més enllà dels pressupostos de la cinta en qüestió.

Més o menys això és el que vaig sentir aquest últim cap de setmana quan les entranyes de Filmin em van proporcionar els primers fotogrames de *Bliss*, un llargmetratge de 2019 que el personal realitzador Joe Begos va idear sobre les bases del cinema *splatter*, l’evocació de *giallos* italians dels vuitanta, i la perversió que sobre tot plegat pot provocar una droga esnifable sota el gens enganyós nom de Diabolo. Tot plegat conflueix en una pel·lícula de baix pressupost amb Dora Madison com a protagonista i mestra de cerimònies. Hi interpreta una pintora en hores baixes que a partir de la ingesta nasal recupera el talent a l’hora de facturar un quadre, on la vampirització de l’autora permet avançar en el procés creatiu. Tot plegat a un ritme notable i amb una brillantor narrativa que ja voldrien molts cineastes amb l’autoestima molt més alta. Bravo Begos.

Divendres, 27 de setembre de 2019
Joe Begos estrena la pel·lícula *Bliss*

MÚSICA

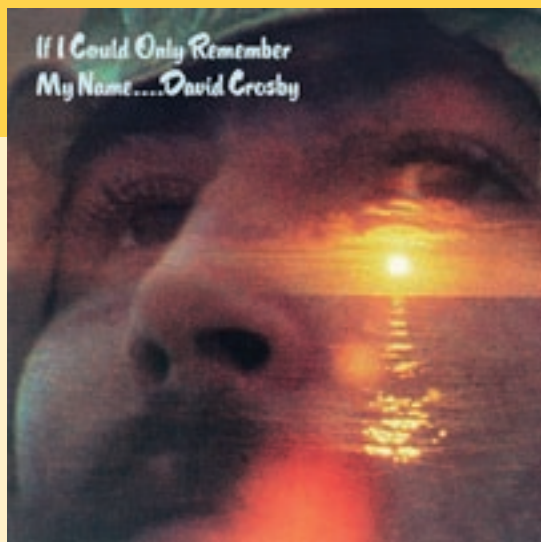
EL CLÀSSIC

Jaume Espuny

DAVID CROSBY 'If I Could Only Remember My Name...'

Atlantic, 1971

David Crosby és un dels històrics del rock. Cofundador de The Byrds, grup d'on va ser expulsat l'any 1968 per tocar massa els nasos, segons diuen, i al cap de poc era un dels quatre factòtums del rock adult, Crosby, Stills, Nash & Young, que es van fer milionaris en només dos anys, 1969 i 1970. I finalment, Crosby va debutar en solitari, el 1971, amb aquest imprescindible *If I Could Only Remember My Name...* Dir "en solitari" no és ben bé exacte, perquè durant els mesos que el va estar gravant, músics, amics i coneixuts van passar per l'estudi per aportar-hi algun instrument o la veu: Jerry Garcia, Neil Young, Joni Mitchell, Graham Nash, Greg Rollie, membres de grups com Grateful Dead i Jefferson Airplane, etc. El resultat és un disc amb una sonoritat poques vegades

sentida gràcies a les múltiples guitarres, acústiques i elèctriques, que sonen lèngüides però també ràpides quan convé. I en primer pla, la veu de Crosby, a estones empipada, a estones dolça. El disc comença amb un himne *hippie* amb els cors de Neil Young, "Music Is Love", títol que es va repetint al llarg de la cançó com un mantra. Les llargues "Cowboy Movie" i "Laughing" no et cansaries mai d'escoltar-les. El disc acaba amb una cançó de cors angelicals, "Orleans", i la cantada *a cappella* "I'd Swear There Was Somebody Here". El segon disc en solitari de Crosby va arribar 18 anys després, el 1989!

NOTES

The Tyets guanyen el XIV Premi Miquel Martí i Pol...

Els mataronins The Tyets han guanyat el Premi Miquel Martí i Pol 2021 a millor musicació d'un poema en català. El Certamen Terra i Cultura, organitzat per Lluís Llach i el celler Vall-Llach, els va atorgar la distinció aquest dilluns en un acte que es va fer a la seu de l'SGAE a Barcelona per "El ratolí", una cançó que es pot trobar al disc *Animaliari urbà* (Luup Records, 2021) que The Tyets van enregistrar per encàrrec de l'associació Amics de La Bressola. El poema és d'Enric Larreula i l'àlbum on hi ha la cançó premiada es considera el primer disc *infantil* de música urbana.

JAUIME QUIÉZ

EL TEST

Marc Puigdomènech

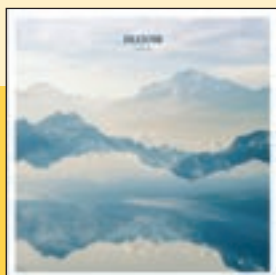
Primer instrument que vas tocar? Deixant de banda la flauta dolça, la guitarra. **Primer grup del qual vas formar part?** Mirfak. **Primer concert en directe?** A l'aniversari de Miquel Solà al pati de casa seva. **Primer disc que et vas comprar?** *Quina nit* de Sau. **Quants discos tens?** Uns 200. **Salva'n tres.** *Live on London*, de Leonard Cohen; *Honestidad brutal*, d'Andrés Calamaro, i *Pepalallarga i...*, d'Adrià Puntí. **Grups i músics de capçalera.** Adrià Puntí, Mazoni, Roger Mas, Los Rodríguez, Jorge Drexler... **Un concert (com a públic) per recordar.** *Acords amb Leonard Cohen* al pavelló dels Hostalets de Balenyà l'any 2007.

... i Cesk Freixas, el premi nacional Joan Coromines

I el cantautor Cesk Freixas també està d'enhonorabona. I és que dissabte passat va rebre el premi nacional Joan Coromines en la 19a edició d'uns guardons que organitza cada any la Coordinadora d'Associacions per la Llengua (CAL). El certamen reconeix persones i col·lectius que han treballat per la llengua i la cultura arreu dels Països Catalans i Freixas el va rebre emocionat explicant que "fa 18 anys que vaig encendre el motor i mai abans no m'havia fet tanta il·lusió rebre un premi".

NOVETATS DISCOGRÀFIQUES

Jordi Sunyer

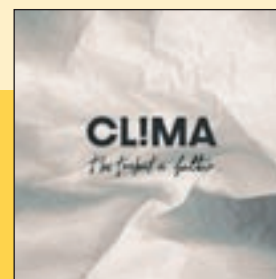
MAZONI 'Ludwig'

El concepte de la portada s'assembla molt al d'*Espècies per catalogar* d'Els Amics de les Arts però els paral·lelismes s'acaben aquí. El nou treball de Mazoni és un autèntica bomba que, tal com deixa entreveure el títol, parteix de melodies de Ludwig van Beethoven que esquitxen la totalitat de l'àlbum. I és que a les 10 peces del treball hi ha pinzellades *beethovenianes* en una idea que li va venir al cap durant el confinament després de llegir una biografia del compositor. I Jaume Pla (nom no artístic de Mazoni) se'n surt airós. El mateix Beethoven n'estaria orgullós.

EL PONY PISADOR 'It's Never Too Late for Sea Shanties'

Els *shanties* són una espècie d'havaneres amb aires de folk cèltic i El Pony Pisador és la banda més representativa d'aquest subgènere a casa nostra. Fa menys d'un any, la formació va publicar *Jaja Salu2*, un disc íntegrament en català on ja s'aproximaven als *shanties* amb un sentit de l'humor molt esmolat, i ara hi tornen amb un nou àlbum amb 13 cançons on aposten per un so més reposat i seriós i unes peces majoritàriament en anglès. El disc és brutal i els hauria de servir de salconduit per tocar a festivals de folk i música marinera d'arreu del món. Sort!

CLIMA 'The trobat a falta'

Una banda més cap al cove de la música festiva nacional. Es tracta dels empordanesos Clima, que debuten amb un disc amb deu cançons en català on conviuen pop, mestissatge i música electrònica en un treball produït per Miki Santamaria, baixista de Doctor Prats. I sí, s'assemblen als vallesans Doctor Prats a temes com *Em brillen els ulls*, *Te'n vas* o *Mira amunt*. Al disc, embastat durant el confinament, també hi ha peces com *Calma*, *No hi pots faltar* o l'homònima *The trobat a falta*, que indirectament ens porten cap als temps pandèmics.

TECNOLOGIA

Arnau Jaumira

Apple deixarà reparar l'iPhone des de casa

Segur que hi ha molts manetes que ja han intentat (i força que ho han aconseguit) reparar-se el mòbil des de casa. Per internet es poden comprar peces oficials en molts proveïdors secundaris i existeixen també molts tutorials per seguir les instruccions. Ara, però, Apple ha decidit que és més senzill posar-s'hi de cara i ha anunciat que

posarà a disposició dels usuaris particulars les reparacions d'autoservei.

És el *Do it yourself* portat al món d'Apple. Ara tothom qui tingui una mica de traça i s'hi vegi amb cor podrà comprar les peces per reparar el seu iPhone i seguint els manuals oficials de l'empresa reparar el telèfon des de casa.

En un inici les reparacions començaran amb els models iPhone 12 i 13. A principis del 2022 estaran disponibles als Estats Units i durant

l'any s'ha d'estendre als altres països. A la primera fase del programa se centraran en els mòduls més reparats dels telèfons: la pantalla, la bateria i la càmera.

Per fer una reparació segura Apple recomana que primer es llegeixi el manual de reparació i que després es faci la comanda de les peces i eines d'Apple a través de la botiga en línia, que es posarà en marxa en pocs mesos.

Després de la reparació, els clients que tornin les peces antigues per reciclar rebran un descompte per la seva propra compra, segurament a través d'una targeta regal. La companyia de Califòrnia ha explicat que la nova botiga inclourà més de

200 peces i eines, així que els clients podran fer les reparacions més habituals als iPhone 12 i 13. Apple també deixa clar que la forma més segura continua sent fent les reparacions als serveis oficials i que les reparacions d'autoservei estan pensades per a usuaris amb coneixements i certa experiència.

En un principi es podran comprar les peces per reparar la pantalla, la bateria o la càmera dels iPhone 12 i 13

La companyia japonesa Balmuda, que fins ara s'havia especialitzat per fer electrodomèstics com torradores al seu país, ha volgut entrar al mercat dels mòbils per la porta gran. Un telèfon de gamma mitjana amb una pantalla de 4,9 polzades i que tenen la intenció que competeixi amb l'iPhone mini. La idea és agosarada i de moment l'aspecte recorda alguns mòbils, especialment de la marca HTC, que existien fa una dècada. Tot i això, les prestacions no estan gens malament. Un mòbil Android amb processador Snapdragon 765 amb connectivitat 5G, amb una memòria RAM envejable de 6 GB o amb una capacitat d'emmagatzematge de 128 GB.

El Balmuda Phone té una pantalla de resolució Full HD+ i una càmera frontal de 8 megapíxels que a diferència de la majoria de mòbils actuals està desplaçada a la dreta. Les dimensions són realment petites, amb 12,3 centímetres d'alt però amb un gruix que a la part central és més notable, recordant, com dèiem, els primers mòbils HTC.

També té lector d'empremtes dactilar a

la part de darrere, on hi ha la càmera de 48 megapíxels amb una lent que arriba fins a 1.8f d'obertura, és a dir, un objectiu molt lluminós.

La bateria és de 2.500 mAh, una xifra que avui ja ha quedat molt superada en els mòbils actuals però que en els d'aquesta mida és força habitual. La bateria de l'iPhone 13 Mini sense anar més lluny té 2.406 mAh.

El nou dispositiu sortirà a la venda el proper 26 de novembre amb un preu d'uns 800 euros al canvi. Un preu segurament excessiu per les prestacions que té i per una companyia que debuta després d'anys fent torradores, cafeteres o aspiradores.

El Balmuda Phone és el primer que comercialitza la companyia japonesa amb una estètica de fa 10 anys

Passar de fer torradores a mòbils de 800 euros

Còctels amb precisió robòtica

Les proporcions sempre són importants a l'hora de barrejar ingredients. Encara més en el cas dels còctels, en què les quantitats acabaran marcant el gust del producte final. Això sumat a la gran quantitat de receptes diferents fa que una màquina pugui ser molt més fiable que una persona. Això és el que vol demostrar una companyia israeliana que

acaba de crear la Cecilia, una cambrera virtual que fa els còctels que li demanen els clients amb la precisió del que és, un robot.

De fet des de l'empresa ja s'afanyen a *desmentir-ho*. "La gent pensa erròniament que soc un robot però soc més xerraire que la majoria de robots que pots conèixer. Parlo, escolto i soc molt divertida. M'apassiona barrejar

begudes, interactuar amb els clients i servir-los una beguda que mai oblidaran". Aquesta és la carta de presentació d'una cambrera virtual en forma de màquina amb una gran pantalla. La funció principal de Cecilia és preparar còctels. Li pots demanar directament amb la veu o buscar-lo a la pantalla tàctil.

D'entre prop de 100 receptes pots escollir la que vulguis i la màquina farà la barreja. Al seu interior pot emmagatzemar fins a 70 litres de diferents licors i begudes. En una hora pot preparar fins a 120 còctels amenitzant l'espera donant conversa als clients i fins i tot explicant acudits.

La intel·ligència artificial arriba també al món dels còctels. Això sí, no és gens barata. La Cecilia es pot llogar per 1.700 euros al mes o comprar per 39.300 euros. Segurament encara continua sent una millor opció tenir una persona de carn i ossos.

Una empresa israeliana crea Cecilia, una cambrera virtual capaç de servir 120 còctels en una hora i donar conversa als clients

ECONOMIA

ELS PARQUETS

Joan Carles Arredondo / @joancarredondo

El retoc permanent

L'última de les incògnites sobre la reforma de les pensions –el factor a través del qual es garantiria la resistència del sistema davant el creixement de jubilacions quan arribi l'edat de retirar-se dels integrants de la generació del *baby boom*– es va resoldre aquest dilluns amb un acord sobre la botzina entre el govern i els sindicats del qual la representació empresarial ha quedat exclòs. Un increment de les cotitzacions del 0,6% ha de servir per reactivar el fons de reserva del sistema, conegut com la guardiola de les pensions, per dotar-la de fons addicionals davant l'increment previsible de la despesa per la jubilació dels *boomers* (els nascuts en les dècades dels 60 i els 70).

Més que a reduir despesa, alguns dels termes de la reforma coneguts fins ara tendien a incrementar-la. En particular, la derogació del que s'anomenava el factor de sostenibilitat, que permetia al govern de torn ajustar els augments de les pensions si les circumstàncies econòmiques feien inviable que s'equiparesin al creixement del cost de la vida. La reforma ja pactada fa uns mesos preveia retornar a l'IPC com a índex per a la revalorització de les pensions (que vista l'evolució que està tenint aquest any, acabaran sent força diners).

Quan qualsevol sistema de prestacions està subjecte als ingressos i a les despeses, els ajustos per quadrar la caixa es poden fer o bé reduint les despeses o bé incrementant els ingressos. Les reformes del passat, sobretot l'última dels governs presidits per Mariano Rajoy, feien incidència a la reducció de les despeses –gastar menys–. La lògica s'ha capgirat ara, perquè amb l'increment de les cotitzacions l'aposta és per incrementar els ingressos. Concretament en 50.000 milions d'euros, que és el que es calcula que s'ingressarà entre els anys 2023 i 2032. L'objectiu és anar reomplint la guardiola per fer front a l'augment de despesa per la jubilació de la generació *boomer*. L'acord deixa la porta oberta a revisions en el cas que amb els 50.000 milions d'euros de més sobrin recursos per pagar els futurs nous pensionistes o en el cas –certament més probable– que no s'arribin a cobrir les noves necessitats. Aquests 50.000 milions d'euros queden

lluny del rècord de prop de 68.000 milions que va arribar a tenir la guardiola de les pensions abans que l'esclat de la crisi financera de 2008 donés peu a fer ús d'aquells recursos i deixar-los minvats fins als 2.000 milions actuals.

El Mecanisme d'Equitat Intergeneracional (MEI), l'augment en un 0,6% de la cotització a la Seguretat Social (un 0,5% aportat per l'empresa i un 0,1% per al mateix treballador) era l'última de les qüestions per resoldre en una reforma que ha inclòs la revisió en funció de l'IPC amb la consegüent derogació de l'anomenat factor de sostenibilitat, el trasllat als comptes generals de l'Estat de les despeses impròpies del sistema i les bonificacions per l'allargament de les carreres professionals. Hi havia de temps fins al 15 de novembre per arribar a un acord i, mal que bé, hi ha un acord, però que no ha inclòs els empresaris.

No ha inclòs els empresaris perquè consideren que és un entrebanc en la creació d'ocupació, un argument coincident amb el que els representants empresarials ja van exposar quan es van despenjar d'un altre acord (el de l'increment del salari mínim interprofessional). Ara, com llavors, no formar part del pacte ha impedit que la veu empresarial tingui una mínima presència dels seus arguments en l'acord. En termes de rendibilitat –un concepte amb el qual l'empresariat hauria d'estar familiaritzat– no sembla el millor dels negocis. La representació empresarial ha triat no formar part d'una

reforma i ara en serà un subjecte passiu. L'argument sobre l'entrebanc que suposa en la generació d'ocupació és com a mínim qüestionable. L'impacte sobre els costos laborals d'aquest augment de la cotització és, de mitjana, de 10 euros al mes per a l'empresari (2 euros per al treballador). Si la creació d'ocupació depèn de 10 euros mensuals és que realment el mercat de treball està molt tocat. De moment, a l'empresariat ja li han passat per sobre els pactes sobre revisió del salari mínim i ara el de les pensions. Tot un perill si es té en compte que encara està en procés de revisió la reforma laboral. Un tercer pacte sense els empresaris vindria a demostrar fins a quin punt la polarització política al centre de l'Estat xucla la veu dels interlocutors socials.

La reforma del sistema de pensions s'apuntava com una necessitat. En primer lloc, pels dèficits multimilionaris que genera el sistema ja actualment i perquè la jubilació dels *boomers* espera a la cantonada. Però el resultat final de la reforma ara plantejada torna a deixar la sensació que es posa un pedaç per deixar el gruix del problema a qui sigui el ministre de torn d'aquí a uns anys. És un patró que s'ha fet massa habitual: es reconeix públicament que hi ha un problema amb les pensions, es consulta treballadors, empresaris, resta de partits i experts, s'introdueixen mesures cosmètiques, i es creuen els dits perquè el problema esclati quan un altre estigui al govern.

En països de l'entorn els sistemes són menys deficitaris i prendre nota de com arriben a aquesta situació seria un primer pas per assajar alguna solució més estable que les que s'han anat succeint en les últimes dècades a l'Estat espanyol. I, de nou, s'imposa la necessitat de plantejar que els canvis necessaris són més sistèmics. Fins que no s'aconsegueixi un marc laboral que permeti incrementar els salaris i, per tant, les cotitzacions dels treballadors en actiu els problemes aniran reapareixent. Un marc laboral que afavorís la productivitat i el valor afegit per davant de la devaluació interna seria un pas endavant decisiu per no estar condemnats al retoc permanent.

INDICADORS

Menys noves empreses

La creació d'empreses a Catalunya torna a baixar després de sis mesos consecutius a l'alça. Segons dades de l'Institut Nacional d'Estadística (INE) durant aquest setembre es van crear 1.100 noves societats, un 1,6% menys que el mateix mes de l'any passat. En contrast, també baixen les dissolucions empresarials. En van ser 75, amb una reducció interanual del 12,8%.

Més afiliació

El nombre d'afiliats a la Seguretat Social a Catalunya, a 31 d'octubre, augmenta un 3,5% respecte a l'any anterior i se situa en 3.349.253 persones, segons dades provisionals que ha difós l'Institut d'Estadística de Catalunya. L'increment interanual d'afiliats es produeix a totes les comarques i Aran, i els més intensos es presenten a la Selva (8,3%) i el Baix Empordà (6,9%).

ALEGRIA INTERIOR

Toni Juclà / sodecaminar@gmail.com

L'essència de bosc

Al menjador de casa sempre hi ha hagut plantes. De petit m'agradava mirar com la mare dedicava una bona estona a cuidar-les. En el record d'aquest moment a la casa hi radiava felicitat, perquè l'essència de l'alegria hi feia presència. Avui, i no sé si és per la cosa viscuda, necessito banyar-me amb aquesta essència cada dia, perquè és nutritiva i rehabilita, m'ajuda a arribar al final de la jornada amb la mateixa vitalitat que l'he començat. Durant l'època de bonança és fàcil passar hores amb les plantes, la terra i el bosc. Però quan arriba el final de la tardor i comença el fred, és molt més agradable estar a un lloc arrecerat i calent, tot i tenir la necessitat de sentir l'essència de la naturalesa.

Gràcies a ser una societat tecnològica i urbana, amb les cases plenes d'artefactes que ens permeten estar-nos dies sencers sense haver de sortir-ne, podem deixar l'activitat exterior per un altre dia perquè estem ocupant el sofà cobert

amb una manta, mirant una sèrie interessantíssima durant hores. I potser a l'hora d'aixecar-nos ens trobarem cansats, amb alguns dolors lleus a algunes parts del cos. Una fatiga semblant de la que patim molts dies després d'haver fet la jornada. Segurament això no és el mal del món, ni la molèstia més empipadora que puguem tenir, però no ens adonem que mentre tendim a viure desconnectats del medi natural, encasellats en caixes aïllades i separats de la terra, ens aparta de les condicions naturals del que som. Per això el cos ens avisa que no anem per bon camí. Així, quan tenim un dia de festa fugim tots cap a espais on l'estat natural de les coses predomina.

Diuen que els nostres avantpassats, els que van començar a viure en comunitats grans i estables, tots ben juntets, també se sentien cansats però no per falta d'activitat física, sinó simplement perquè es van adonar que donaven l'esquena al bosc. Per això van introduir el concepte jardí a les cases. Perquè la vida és molt millor quan estàs a prop de les plantes.

Tenim la necessitat de sentir l'essència del bosc, simplement perquè les plantes participen a fer l'aire net, a recarregar les piles dels que l'envolten, a facilitar l'harmonia de l'entorn i a amanyagar les feres. Per això és necessari tenir la naturalesa sempre a prop i com recomanen els vells savis: per estar bé viu al camp i si no, porta el camp a casa.

El més natural seria que passéssim tot el temps possible a l'aire lliure. Però no sempre és possible o és difícil de portar a terme avui en dia. Si podeu omplir l'oficina o el taller i les escoles de plantes per l'alegria, us ajudaran a la creativitat i sobretot a la productivitat. I a casa tingueu pensaments a les finestres; a la cuina, una torratxa amb julivert; al menjador, un potos, una marquesa, una orquídia i un ram de sempre viva seca, i a l'entrada, una sansevièria per donar-vos la benvinguda com us mereixeu.

HORÒSCOP

Roser Bona

Del 19-11-2021 al 25-11-2021

ÀRIES (Del 21 de març al 20 d'abril)

La tensió entre Mart i Urà et pot fer reaccionar de la pitjor manera. Comptar fins a deu i practicar exercicis de relaxació t'ajudaran a no ficar-te en algun embolic.

TAURE (Del 21 d'abril al 20 de maig)

Vols sortir-te amb la teva al sector laboral. Segueix amb el pla traçat i aviat veuràs resultats. Si tens parella, demanaràs més llibertat perquè et sents un pèl ofegat.

BESSONS (Del 21 de maig al 21 de juny)

Darrerament pots haver viscut un xoc d'interessos amb una persona que aprecies i t'ha produït malestar. Passa pàgina perquè venen nous escenaris més satisfactoris per tu.

CRANC (Del 22 de juny al 21 de juliol)

Temes pendents de la família tornen a sorgir per tancar-los. Surts de compres per posar la casa al dia. Si hi havia un conflicte amb la parella, es mostrarà més conciliadora.

LLEÓ (Del 22 de juliol al 23 d'agost)

El Sol entra al teu sector afectiu i l'amor es pot fer present. Augmenta el teu magnetisme i et sents més a gust amb tu mateix. Compres un regal per sorprendre algú.

VERGE (Del 24 d'agost al 23 de setembre)

Compte amb la família política ja que es pot produir algun malentès. Mesura les paraules i no tindràs més problemes. Possible retrobament satisfactori amb algú del passat.

BALANÇA (Del 24 de setembre al 23 d'octubre)

El Sol per Casa III pot portar noves idees o una manera diferent de veure les coses que t'ajudarà. Millora la relació amb els germans. Més converses i trobades amistoses.

ESCORPÍ (Del 24 d'octubre al 22 de novembre)

Poses punt final a un conflicte que et feia perdre la son. L'esforç dels darrers mesos va donar fruits. Pel que fa a l'economia, et recuperes una mica. L'amor segueix en pausa.

SAGITARI (Del 23 de novembre al 21 de desembre)

Enhorabona! El Sol entra al teu signe i deixes enrere un any que potser ha estat massa tranquil. Segueix una mica encaparrat i poc comunicatiu. Canvis interessants.

CAPRICORN (Del 22 de desembre al 20 de gener)

Comença un període de reflexió i cautela. Sospeges moltes coses que formen part de la teva vida. T'enfoques en la gestió de l'economia.

AQUARI (Del 21 de gener al 19 de febrer)

El bon aspecte de Venus amb Urà facilita que vegis el futur amb una mica més d'optimisme, sobretot pel que fa a l'economia. L'amor es pot trobar entre les amistats.

PEIXOS (Del 20 de febrer al 20 de març)

Moment d'expansió al sector professional. Compte amb una persona que es fa passar per amiga. Observa-la amb més detall i recorda que la confiança no es regala, es guanya.

CINEMA

LA CRÍTICA DE LA SETMANA

Joan Millaret Valls

'El ventre del mar'

D'Agustí Villaronga.

El rai dels desemparats

El director d'*Incerta glòria* presenta ara *El ventre del mar*, adaptació cinematogràfica de la novel·la *Océano mar*, d'Alessandro Baricco, que gira al voltant de la tragèdia marinera de 1816 d'un grup de naufrags francesos llançats a la deriva enmig del mar. Villaronga, que va rodar la seva pel·lícula immers encara en la pandèmia al seu poble natal de Mallorca, Felanitx, va triomfar al Festival de Màlaga aconseguint el rècord inaudit de sis premis: millor pel·lícula, millor director i millor guió pel mateix Villaronga, millor actor per Roger Casamajor, millor fotografia per Josep Maria Civit i Blai Tomàs i millor música per Marcus JGR.

Aquesta crua pel·lícula de supervivència, inspirada en uns fets històrics immortalitzats pel pintor romàntic francès Théodore Géricault a *El rai de la Medusa*, evoca aquest popular episodi afegint-hi una lectura actual tot enllaçant el drama d'aquests naufrags abandonats a la seva sort amb el drama dels naufrags actuals del Mediterrani. *El ventre del mar* és un film desesperat i paroxíctic fet d'emocions extremes en abordar, en tota la seva cruïlla, la desgràcia d'aquest grup conformat per unes 150 persones de les quals tan sols en van sobreviure una quinzena després dels estralls causats per la fúria de les onades i les tempestes, la fam i la set, la follia i la desesperació i, fins i tot, el canibalisme.

Un film d'horror arriscat que en alguns moments ens recorda clarament, per la disposició dels personatges o la composició de grup en el rai, el cèlebre quadre de Géricault. Una

pel·lícula en color i blanc i negre que sobresurt pel tractament innovador d'una fotografia en blanc i negre duríssim i, també, un tractament matisat del color que dona com a resultat la sensació d'haver vist una pel·lícula en blanc i negre. També destaca un element de posada en escena evident, una teatralitat gens dissimulada, més enllà del fet que el rai sembli en si mateix un reduït escenari, sinó la predilecció per escenaris de rodatge com fàbriques abandonades.

Un altre element clau és la relació de poder dins del rai, una espècie de combat entre l'oficial metge, Savigny (Roger Casamajor), que adopta la figura de líder del grup, prenent decisions draconianes, i el mariner ras de color, Thomas (Oscar Kapoya). La pel·lícula afegeix un component al·legòric evident, no només per l'evocació de les tragèdies marines del passat i del present, sinó també pel rodatge durant el confinament que sembla al·ludir al daltabaix humà durant els moments més esgarrifosos de la pandèmia. Cal ressaltar la valentia en el tractament cinematogràfic, que trenca el relat cronològic dels fets per deixar una espècie d'encavalcament de formats, com cinema històric, el documental, l'enfocament teatral, la pel·lícula de supervivència, el vesant més artístic o la seva dimensió ètica i filosòfica que reflexiona sobre la condició humana en condicions de subsistència al límit.

Una grandiosa i inabordable pel·lícula cridada a ser una de les pel·lícules indiscutibles de l'any.

OFERTA CULTURAL

M. Erra / T. Terradas

El Ballet Nacional Rus porta 'El llac dels cignes' a L'Atlàntida

'El llac dels cignes'. L'Atlàntida de Vic. Dissabte, 20 de novembre, 20h.

Tornen els ballarins del Ballet Nacional Rus a L'Atlàntida de Vic per representar una de les obres clàssiques del ballet de tots els temps, *El llac dels cignes*, amb música de Piotr Txaikovski, el llibret de Vladimir Beghitchev i Vasili Geletzer, i coreografia de Marius Petipa.

Lídia Pujol conversa amb Cecília

'Conversando con Cecília', amb la cantant Lídia Pujol. Sala Polivalent, Montmeló. Dissabte, 20 de novembre, 19.00h.

En aquest espectacle de música en directe, Lídia Pujol reininterpreta les cançons de la cantant Cecília. Les despulla per fer que les lletres emergeixin a la superfície i redescobrir així la profunditat amb la qual Cecília cantava les seves inquietuds.

CINECLUB

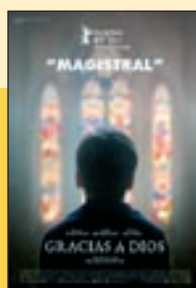

CINECLUB VIC
23 de novembre de 2021
20h - L'Atlàntida

'Akira'

Japó, 1988. Dir.: Katsuhiro Otomo.

És l'any 2019 i els carrers de Neo Tokio vibren d'activitat nocturna, caos, velocitat i delinqüència juvenil. Kaneda és el líder d'una banda de motoristes que gaudeixen fent malifetes i empiant els seus rivals; fins que un dia, el seu millor amic, Tetsuo, pateix un misteriós accident i és retingut a una base militar on es porten a terme experiments científics, les perilloses conseqüències dels quals s'aniran revelant a mesura que Kaneda provi de rescatar el seu company.

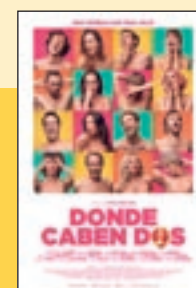

CINECLUB ARIC
19 de novembre de 2021
21.30h - 23.00h
Cinema Comtal Ripoll

'Gracias a Dios'

França, 2018 Dir.: François Ozon.

Drama. Alexandre viu a Lió amb la seva dona i fills. Per casualitat, s'assabenta que el sacerdot que en va abusar quan era un *boy scout* continua treballant amb nens. Es llança a un combat a què s'uneixen altres víctimes del sacerdot, per tal d'alliberar-se dels seus patiments a través de la paraula. Topen, però, amb la voluntat de l'Església de tapar el cas. Tot i així, estan decidits que la seva història surti a la llum i les conseqüències dels seus testimonis no deixaran ningú indemne.

ALTER CINEMA
25 de novembre de 2021
20.30h - Cinema
el Casal de Torelló

'Donde caben dos'

Espanya, 2021. Dir.: Paco Caballero.

Comèdia. Una parella atrapada en la rutina, un jove desenganyat de la seva última relació amorosa, una núvia desesperada, dos cosins separats des del seu últim estiu al poble, un grup d'amics amb ganes d'experimentar... Durant una nit, tots ells viuran situacions d'allò més picants i desgavellades en un club d'intercanvi de parelles en les quals mai no haurien pensat trobar-se, per acabar, l'endemà al matí, de la millor manera possible: molt junts i molt regirats.

CINEMES

ANTLERS: CRIATURA OSCURA

EUA 2021. Dir. Scott Cooper. Amb Keri Russell i Jesse Plemons. *Thriller*.

A Antlers, una petita ciutat d'Oregon, una professora i el seu germà, el xèrif de la localitat, es comencen a interessar per un estudiant misteriós i distant. A mesura que es van coneixent, descobreixen que el jove amaga un perillós secret que podria tenir conseqüències fatals.

AÑOS DE SEQUÍA

Austràlia 2020. Dir. Robert Connolly. Amb Eric Bana.

L'agent federal Aaron Falk torna a la localitat on va néixer, després de més de 20 anys, per anar al funeral del seu amic de la infància Luke. Al mort se l'acusa d'haver matat la seva esposa i fill abans de treure's la vida. Quan Falk accepta quedar-se i investigar el crim, reobre una vella ferida: la mort de

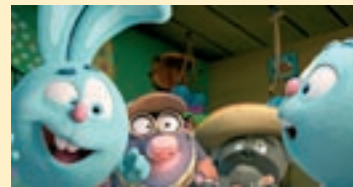
la jove Ellie Deacon, quan tenia 17 anys. Falk comença a sospitar que aquests dos crims, separats per dècades, estan connectats. Falk ha d'enfrontar-se als prejudicis en contra seva i a la ira reprimida per una comunitat commocionada.

CUIDADO CON LO QUE DESEAS

Espanya 2021. Dir. Fernando Colomo. Amb Dani Rovira i Cecilia Suárez. *Comèdia*.

Miguel i Laura decideixen passar les festes de Nadal amb els seus fills petits en una cabanya a la muntanya. L'avi Benigno, dotat de poders màgics, finalment no els pot acompanyar, però els nens li roben la bola màgica que concedeix desitjos als qui la posseeixen. Amb els seus desitjos i l'ajuda de la bola, els nens sense voler donen vida a uns ninots de neu i sembren el caos en el que havien de ser unes afables vacances familiars.

KIKORIKI: DÉJÀ VU

Rússia 2018. Dir. Denis Chernov. *Animació*. Krash decideix organitzar una festa d'aniversari al seu amic Barry i per això contracta

l'Agència DejaVu. Però ocorre un accident i els Kikoriki separen el grup en el temps. Krash haurà de localitzar i recuperar els seus amics entre diferents èpoques amb l'ajuda del seu alter ego sorgit de la ruptura de l'espai-temps.

LA ÚLTIMA NOCHE EN EL SOHO

Regne Unit 2021. Dir. Edgar Wright. Amb Thomasin McKenzie i Anya Taylor-Joy. *Thriller*. *Thriller*

psicològic sobre una jove apassionada per la moda que misteriosament hi pot entrar durant la dècada de 1960, on es troba amb el seu ídol, un atractiu aspirant a cantant. Però el Londres dels seixanta no és el que sembla, i el temps començarà a enfonsar-se amb obscures conseqüències.

LIBERTAD

Espanya 2021. Dir. María Morera i Nicolle García.

Drama. La família Vidal passa a la seva casa d'estiu les últimes vacances de l'àvia Àngela, que pateix Alzheimer avançat. Per primera vegada a la seva vida, Nora, de 14 anys, sent que no troba el seu lloc. Tot canvia amb l'arribada de Libertad, de 15 anys i filla de Rosana, la dona colombiana que cuida l'Àngela. Juntes surten de la bombolla de protecció i confort que suposa la casa familiar i descobreixen un món nou en el qual Nora se sent més lliure que mai.

MY HERO ACADEMIA: MISIÓN MUNDIAL DE HEROES

Japón 2021. Dir. Kenji Nagasaki. *Animació*. Deku és perseguit per la policia, acusat d'assassinat en massa, mentre que la resta de superherois han d'enfrontar-se a un incident que afecta tothom. Tercera pel·lícula de la sèrie *anime My Hero Academia*.

SPENCER

Xile 2021. Dir. Pablo Larraín. Amb Kristen Steward. *Drama*. *Biopic* de Lady Di que explica

la història d'un cap de setmana crucial a principis dels anys 90, quan la princesa Diana –de nom Diana Frances Spencer– decideix que el seu matrimoni amb el príncep Carles no funciona i que necessita desviar-se d'un camí que la situava a primera fila per algun dia ser reina. El drama transcorre durant tres dies, en una de les últimes vacances de Nadal a la Casa de Windsor, a la finca de Sandringham a Norfolk, Anglaterra.

WAY DOWN

Espanya 2021. Dir. Jaume Balagueró. Amb Freddie Highmore i Astrid Bergès-Frisbey. *Acció*. La llegenda que el Banc d'Espanya és inexpugnable i no es pot atracar no espanta Thom Johnson, el brillant i jove enginyer reclutat per esbrinar com accedir al seu interior. L'objectiu és un petit tresor que estarà dipositat en el banc només deu dies. Deu dies per descobrir el secret de la caixa, per ordinar un pla, per preparar l'assalt, per aprofitar-se d'un pla de fugida irrepètible, quan l'esperada final del Mundial de futbol de Sud-àfrica reuneix centenars de milers d'aficionats a les portes del banc. Deu dies per aconseguir la glòria... o per acabar a la presó.

CARTELLERA

CAMPRODÒN		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns
Casal Camprodoní	No odiarás	-	18.00 i 22.00	18.00 i 22.00	-
RIBES DE FRESER		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns
Catalunya	Donde caben dos	-	19.00 (Cicle Gaudí)	-	-
RIPOLL		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns
Comtal	Gracias a dios (VOSE)	21.30	-	-	-
	Els olchis	-	-	17.30 (Cicle Cinc)	-
	El último duelo	-	-	19.30	21.00
TORELLÓ		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dijous
El Casal	Donde caben dos	-	-	-	20.30 (Cicle Gaudí)
VIC		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dimarts
L'Atlàntida	Akira (VOSE)	-	-	-	20.00 (Cineclub Vic)
VIC		Divendres	Dissabte i diumenge	De dilluns a dijous	
Sucre	Spencer	19.20 i 23.00	16.45, 19.20 i 23.00	19.40 i 21.45	
	Antlers: criatura oscura	17.25, 20.30 i 22.50	15.35, 17.25, 21.00 i 22.55	17.45 i 22.00	
	La última noche en el Soho	18.15 i 20.45	16.00, 18.30 i 20.45	17.30, 19.45 i 22.00	
	La última noche en (...) (VOSE)	-	-	22.00	
	Harry Potter y la piedra filosofal	18.00	11.20 i 18.15	18.10	

Kikoriki Déjà Vu (cat.)	17.25 i 17.50	11.40 (dg.), 15.15 i 17.50	17.35
Cuidado con lo que deseas	19.15	11.35 (dg.), 16.10 i 19.15	18.20
Way Down	17.50, 20.00 i 22.30	15.40, 17.50, 20.00 i 22.30	17.40, 19.50 i 21.50
My Hero Academia: misión (...)	21.30	21.30	-
Eternals	19.20 i 22.10	11.30, 15.40, 19.20 i 22.10	19.00 i 21.35
Eternals (3D)	-	17.20	-
El lobo y el león	-	11.50 (dg.)	-
El llop i el lleó	18.20	17.35	17.25
El último duelo	20.10	20.10	19.15
Ron da error	18.50	11.45 (dg.), 15.15 i 18.50	17.35
Venom 2: Habrá matanza	20.55 i 22.30	20.55 i 22.55	20.00
El buen patrón	22.45	22.45	21.50
La familia Addams 2: la gran (...)	17.35	11.40 (dg.) i 17.35	19.35
Sin tiempo para morir	20.50	20.50	21.20
La Patrulla Canina: la película	-	11.30 (dg.)	-

CARDEDEU		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dijous
Esbarjo	Una canción irlandesa	20.00	20.00	19.00	-
	First Cow	-	-	-	20.00

LA GARRIGA		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns
Alhambra	El llop i el lleó	-	16.00	16.00	-
	Eiffel	21.00	19.30	17.45	19.00
	La vida secreta de los árboles	17.15	17.45	-	21.00
	El séptimo sello	-	-	19.45 (VOSE)	-
	Mediterráneo	19.00	21.30	-	17.00

GRANOLLERS		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dimarts
Edison	Entre rosas	19.00 (VOSE)	18.00	18.00 (VOSE)	-
	Curts a competició	21.30 (Festival Fantàstik)	20.30 (Festival Fantàstik)	-	-
	Prisoners of The Ghostland	23.30 (Festival Fantàstik)	-	-	-
	Barbaque	-	22.45 (Festival Fantàstik)	-	-
	Beyond the Infinite Two Minutes	-	00.30 (Festival Fantàstik)	-	-
	Tres	-	-	20.00 (Festival Fantàstik)	-

GRANOLLERS		De divendres a diumenge	De dilluns a dijous
Ocine	Way Down	16.00, 18.10, 20.20 i 22.30 / 19.15 i 21.30	16.00, 18.10, 20.20 i 22.30 / 19.15 i 21.30
	Eternals (Atmos)	16.00, 19.00 i 22.00	16.00, 19.00 i 22.00
	La última noche en el Soho (Atmos)	16.00, 18.15, 20.30 i 22.45	15.50, 18.00, 20.10 i 22.20
	El lobo y el león	17.00	17.00
	Harry Potter y la piedra filosofal	19.00	19.00
	Dune	22.00	22.00
	La familia Addams 2: la gran (...)	16.00 / 18.45	16.00 / 18.45
	Eternals	17.45 i 20.45 / 18.15	17.45 i 20.45 / 18.15
	Libertad	16.00 i 18.15	16.00 i 18.00
	El buen patrón	20.30	20.00
	Halloween Kills	22.45	22.15
	Cuidado con lo que deseas	16.30	16.30
	El último duelo	21.15	21.15
	Ron da error	16.30	16.30
	Años de sequía	20.45 / 17.00 / 22.15	20.45 / 22.15
	Spencer	16.00, 18.10, 20.20 i 22.30	16.00, 18.10, 20.20 i 22.30
	Antlers: criatura oscura	16.30, 20.30 i 22.30	16.30, 20.30 i 22.30
	My Hero Academia: misión (...)	18.30	18.30
	Pan de limón con semillas de (...)	16.30	16.15
	Sin tiempo para morir	18.45	18.30
	La última noche en el Soho	21.45	21.30
	La Patrulla Canina: la película	16.15	16.15
	Venom 2: Habrá matanza	18.15 i 20.15	18.15 i 20.15

SANT CELONI		Divendres	Dissabte i diumenge	Dimecres
Ocine	El lobo y el león	18.00	16.30	-
	The Mule (VO)	20.00	-	-
	Venom 2: Habrá matanza	22.15	22.00	22.00
	La última noche en el Soho	18.10, 20.20 i 22.30	16.00, 18.10, 20.20 i 22.30	18.10, 20.20 i 22.30
	Harry Potter y la piedra filosofal	19.00	19.00	19.00
	Eternals	21.50	16.00, 18.30 i 21.30	18.30 i 21.30
	Way Down	18.00, 20.15 i 22.30	16.00, 18.00, 20.15 i 22.30	18.00, 20.15 i 22.30
	La familia Addams 2: la gran (...)	18.00	16.00 i 18.10	18.00
	Spencer	19.50 i 22.10	20.15 i 22.30	19.50 i 22.10

PASSATEMPS

MOTS ENCREUATS

Pau Vidal

1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												
13												

HORIZONTALS: 1. Com més cremats van més servei ens fan / 2. Preparé aviam si arreo bé. Forma d'alopecia a manera de pell de serp / 3. El mànec de la paella. Els veïns hi veuen lletres i naltros xifres. Escorça de tell / 4. Més que de la norma se surt de la normalitat. Més pells de serp, de les que abriguen / 5. Flor que podria ser allí, pel color de violeta. Per a l'empresa és com un foraster / 6. Sortís de manera que arromangui el vestit. De l'oïda que deforma el catió / 7. Va a l'inrevés. Prolongació dels morros d'en Kenny G. En blanc i negre / 8. Raspollo de paraula. Enemics d'Ostres Transgèniques / 9. Remenat de nap. És a la fulla mononèrvia com el trineu a l'snowboard / 10. De la llet, sigui bona o mala. Ressorgeix de les pròpies cendres / 11. Accés a la universitat. Part del cos amb tirada al corporativisme. Som-hi, boy, a jugar com xinos! / 12. Lletra per començar. Grinyol amb ressò de perepunyetes / 13. És que ho és, que sigui tan voluminós. Ells vinga munyir i la dona explicant contes...

VERTICALS: 1. Barret en senyal de brindis. Del vent que porta pluja, sobretot al puig / 2. Au, digues el teu nom. Estat de trànsit amb música canyera. Escorça de nesprer / 3. En Montalbán pels íntims, com si fos el del bombo. Uns quants insurrectes, tan pocs que ni arriben a fracció / 4. Si és una broma trobo que n'hi ha massa, de boira. Copets de pilota / 5. Estimeu mirant vers les altures. El saltiró d'en Baldiri?: no, el llibre de Salms / 6. Dòlar excarcerat. Alenar, respirar, fatigosament. Bastó per millorar el color de la televisió / 7. Part del bust on s'hi pot amagar una torxa. Cria de conill, i va en ascens / 8. Al bell mig de les tifes. Porc prou tafaner per dur-lo al bosc a buscar. S'imposa en exemple / 9. És al bisbe com al diable el diabló. Anant no, però endavant sí / 10. Heus-la aquí. Pixera de senyor. Els famosos primers compassos de Yesterday / 11. No en pot sortir cap cigarret, tal com està tancat. Portador d'ous, i no és un galliner / 12. Centre de producció de cuineres. Plàstic per paraxocs.

SUDOKUS

AMIC

Ompli la quadrícula de 9x9 caselles dividides en subquadrícules de 3x3 amb les xifres de l'1 al 9. No s'ha de repetir cap xifra en una mateixa fila, columna o subquadrícula.

Dificultat: difícil

		2	6	7				3
	3						8	4
		8		1				
					3			9
2	9			8				7
	6			9				
4			8	3	1		6	5
		7		2	9	4		
				6		2		9

Dificultat: molt fàcil

		4	3			9	2	5
	7	5	9	6	2	4		8
2	3				8		6	7
6		7						5
5		8			4	3	9	6
				2	5	7	8	4
			5	3				
4		2			9			
3	8		2	4	7			9

SOLUCIONS

8	5	3	4	6	7	2	1	9
6	1	7	5	2	9	4	8	3
4	2	9	8	3	1	7	6	5
3	6	4	7	9	5	1	2	8
2	9	5	1	8	6	3	7	4
7	8	1	2	4	3	5	9	6
9	7	8	3	1	4	6	5	2
1	3	6	9	5	2	8	4	7
5	4	2	6	7	8	9	3	1

Dificultat: difícil

3	8	6	2	4	7	5	1	9
4	5	2	1	8	9	6	7	3
7	9	1	5	3	6	8	4	2
9	1	3	6	2	5	7	8	4
5	2	8	7	1	4	3	9	6
6	4	7	8	9	3	2	5	1
2	3	9	4	5	8	1	6	7
1	7	5	9	6	2	4	3	8
8	6	4	3	7	1	9	2	5

Dificultat: molt fàcil

13	G	R	O	S	L	L	E	T	E	R	S
12	I	N	I	C	I	A	L	N	Y	E	C
11	U	C	O	R	P	O	R	A	G	O	
10	L	A	C	T	I	R	E	N	A	I	X
9	P	A	N	A	T	R	I	N	E	R	V
8	A	F	A	L	A	G	O	E	O	T	
7	A	V	A	X	O	F	O	N			
6	T	R	O	S	S	I	O	T	I	C	A
5	L	I	L	A	E	X	T	E	R	N	
4	A	N	O	M	A	L	A	B	O	A	S
3	P	N	O	M	B	R	E	S	T	L	
2	O	R	A	R	E	O	F	I	A	S	I
1	C	O	M	B	U	S	T	I	B	L	E